

K R O N I K A

Milček Komelj

POGLEDI ANGELSKIH POKRAJIN

Ustvarjalni vzgibi Metke Krašovec se skozi izsanjane, mitološko obarvane prizore njenih najnovejših slik, razstavljenih v ljubljanski galeriji Poslovnega centra Mercator, zazirajo v nepojasnjena ozadja vsega človeškega in tega, kar vsakdanjo človeškost presega: ne le v medčloveška razmerja ali hrepenenja, marveč v ezoterično resničnost, ki izziva strmenje v večnost, v nevidne osnove življenja. Tu se umetnost zliva z mišljenjem ali religijo, likovnost oziroma likovni motiv pa je le izhodišče in smer, in beseda ob njem le kažipot k njegovi smeri. Še zlasti pa to velja, če je ta smer že kar nadzemska, in to zunaj vsakršne konfesionalnosti, le kot plod čisto osebne, v gnostičnem svetu ukoreninjene vizije, ki – porojena iz platonске idealnosti, zazrte skozi renesančno in simbolistično umetnost ter ezoterično obarvano literaturo – išče skrivno bistvo in razodetje.

Seveda je bila navznoter ali le navzven religiozno obarvana tudi večina najbolj vzvišene starejše umetnosti, kjer so umetniki tudi skozi konvencionalne motive odkrivali svoj svet, podobe človečnosti in božje vizije, v današnjem času pred koncem tisočletja, ko se v dušah upajočih zarisuje nov čas, pa se zrcalijo ideje ali doživljanje božanskosti predvsem skozi osebno ikonografijo, ki podobe ali umetniška bitja preteklosti priklicuje kot docela osebno zamišljeno duhovno vrednoto, ta hip, ko so spet vseprek oživelili angeli, zlasti skozi angelsko postavo. Ta združuje človeško in božje, staro in sodobno umetnost, in je most med obojim, podoba, ki človeški lik spremeni v božanstvo. Tako se v umetnosti Metke Krašovec srečujejo ljudje in angeli, postave, ki negibno strme v tišino popolnosti kot izbrani in visokostni glasniki sveta, ki ga utelešajo sami po svoji notranji podobi. Človeška figura v slikarstvu Metke Krašovec je v takem ozračju in v svoji klasični renesančno-klasicistični obliki že sama po sebi kot angel in zato so ji nazadnje pognala še nebesna krila, in prav nazadnje, na tej razstavi, so njeni angeli – doslej ugledani le pred zasloni večnosti – obljudili še zemljo in jo tako spremenili v ideal duhovne, v žareče mediteranskem svetu kristalnih obzorij, otokov in cipres porojene ezoterične pokrajine, po kakršni človeške duše samo hrepenijo, le pesniki in pesniško občutljivi slikarji pa jo zmorejo med iniciacijskimi ustvarjalnimi obredi priklicati tudi na svoje zemeljske zaslone.

Taka angelsko-človeška bitja, sijoča kot renesančna sonca ali prosojno nazarske lune, so podoba popolnosti, prav v smislu platonskih idej, ki se skozi oplajajoč dotik renesanse, pretehtane v duhu Piera della Francesca, poetično uresničujejo v idealnem duhovnem svetu metafizične zazrtosti, skozi katerega gladino

brodijo duše v spremstvu angelskih postav kot skozi skrivnostno očiščujoča vodovja ali žgoče pokrajine sna; v pogledih iz bližine pa se razkrivajo kot izrazi duhovnih stanj, ki s svojim vzvišenim mirom in zavetno naklonjenostjo kličejo duše v svoj objem ali vzpostavljajo s hrepenečim zemeljskim človekom skozi klasično izročilo umetnosti nemi dialog ob nevidni prisotnosti neznanega božanstva.

Tak, z veliko poetičnostjo prežarjen, sončno svetel in zamolklo findesièclovsko otožen ustvarjalni kozmos Metke Krašovec je gnostično zamaknjenje, ki živi v duši, rojeni iz večnega morja neznanosti kot domotožno strmenje k oceansko-kozmični enotnosti, iz katere se rojevajo življenja kot samotni, z nasmehom in pogledom angela obžarjeni človeški otoki, na njenih gladinah pa se v duhu božjega načrta perspektivno začrtujejo smeri kot v nevidno globino zasajene mitološke ciprese.

Vse, kar je za Metko Krašovec najbolj vrednega, na teh slikah prirašča izpod nevidne gladine in se zrcali pred neskončnim obzorjem, kjer živi v hrepenju in sanjah in se prikazuje v podobah, ki strme tja, kamor slikarka brez njih ne vidi. Zato se scela, vdano in uročeno, kot med zasanjanim obredom, prepušča svojim sugestivnim ustvarjalnim sanjam z angeli kot zrcali ali vodniki svoje duše, in skozi samodejno rojeva privide, v katerih je krhko utelešeno duhovno življenje podoba strmenja v sijoče idealni svet med zimzeleno izcizeliranimi cipresami in z meditiranjem srečnih angelov naseljenimi, hoteno sladko obarvanimi in blaženimi otoki. V neskajeni svetlobi pred prosojnimi obzorji ali, v najnovejših, zamolklo böcklinskih ali mehiško razžarjenih, pravljичno presijanih pokrajinskih inscenacijah, pod romantično draperijo marmorirano prežarjenih oblakov, strmijo njene občutljive žene v negibno večnost ali stopajo s svetim strahom in v tihem strmenju ob otožnem zvenu astralne piščali skozi poetično zastrta prizorišča, skozi duhovno, s stebrišči cipres obdano angelsko svetišče k nevidnemu žarišču v svetlobi raztopljene popolnosti, ki jo slikarka posredno, kot z zrcalom, lovi s strmečimi pogledi svojih angelskih glasnikov. Vsaj najpopolnejšim med njimi, kakršna sta sijoče obličje s slike Dotik ali čudovito zgoščeni leonardovski Obraz – pa daje pri tem njena hrepeneča ustvarjalna sla čarobno sugestivnost in svečeniško duhovno moč, ki preraja spomine na klasično umetnost v novo, z večnostno skrivnostjo prepojeno in na novo napovedujočo se duhovno resničnost.